

"Службени гласник РС", бр. 20/2013

На основу члана 6 став 1 Уредбе о заступнику Републике Србије пред Европским судом за људска права ("Службени гласник РС", број 61/06 - пречишћен текст) објављује се, на српском и енглеском језику, Пресуда Европског суда за људска права по представци број 36274/08 - Стојилковић и др. против Србије, која гласи:

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ СТОЈИЛКОВИЋ И ДРУГИ ПОДНОСИОЦИ

ПРЕДСТАВКЕ против СРБИЈЕ

(представка број 36274/08)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

5. март 2013. године

Ова пресуда је правоснажна али може бити предмет редаторских промена.

У предмету **Стојилковић и други подносиоци представке против Србије**,

Европски суд за људска права (Друго одељење), на заседању Већа у саставу:

Paulo Pinto de Albuquerque, *председник*,

Dragoljub Popović,

Helen Keller, *судије*,

i Françoise Elens-Passos, *заменик секретара одељења*,

после већања на затвореној седници одржаној 12. фебруара 2013. године,

изриче следећу пресуду, која је усвојена на тај дан:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу представке (број 36274/08) против Републике Србије коју су Суду поднела према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: "Конвенција"), три српска

држављанина, г. Божидар Стојилковић ("први подносилац представке"), гђа Сребрена Стојилковић ("друга подносиатеља представке") и г. Милутин Алексић ("трећи подносилац представке"), 24. јула 2008. године.

2. Подносиоце представке заступао је г. Д. Видосављевић, адвокат из Лесковца. Владу Србије (у даљем тексту: "Влада") заступао је њен заступник г. С. Царић.

3. Председник Другог одељења је 29. јуна 2010. године одлучио да обавести Владу о овој представци. Такође је одлучено да се допуштеност и основаност представке разматрају истовремено (члан 29. став 1.).

4. Влада је ставила приговор на разматрање представке од стране Комитета. Пошто је узео у обзир приговор Владе, Суд га одбацује.

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

5. Подносиоци представке рођени су 1955. године, 1962. године, односно 1958. године и живе у Лебану (први подносилац и друга подносиатеља представке) и Ђеновцу (трећи подносилац представке).

6. Општински суд у Лебану (у даљем тексту: "Општински суд") наложио је 11. марта 2002. године предузећу "ДП Метална и електро-индустрија 1. мај Ждеглово" (у даљем тексту: "дужник"), предузећу из Лебана, да првом подносиоцу и другој подносиатељки представке исплати по 46.399 југословенских динара и 9.410 југословенских динара трећем подносиоцу представке, на име неисплаћених дневница, заједно са затезном каматом до измирења. Дужнику је такође наложено да исплати 3.200 југословенских динара *in solidum* свим тужиоцима (њих двадесет, укључујући и подносиоце представке) на име судских трошкова. Пресуда је постала правоснажна истог дана.

A. Извршни поступак

7. Подносиоци представке су 27. априла 2002. године поднели предлог за извршење горе наведене пресуде. Општински суд је 30. априла 2002. године издао решење о извршењу.

8. Извршни поступак прекинут је 11. јула 2003. године с обзиром на захтев дужника да се отвори стечајни поступак (став 15. у даљем тексту).

9. Пошто су подносиоци представке поновили предлоге, извршни поступак је настављен 4. августа 2006. године.

10. Општински суд је 11. децембра 2006. године одлучио да прекине извршење у односу на другу подносиатељку представке пошто је дужник поднео доказе (потписану писану изјаву оверену у суду) да је она повукла свој захтев зато што је добила накнаду у оквиру Програма решавања вишка запослених. Друга подносиатељка представке жалила се против тог решења, а 13. фебруара 2007. године Окружни суд у Лесковцу (у даљем тексту: "Окружни суд") вратио је предмет Општинском суду са упутством да одржи рочиште како би се ово питање разјаснило.

11. Влада је тврдила да је Општински суд заказао четири рочишта, 4. јуна, 28. јуна и 9. јула 2007. године као и 8. октобра 2008. године, на којима се подносиоци представке нису појавили. Међутим, она није доставила записнике са тих рочишта. На накнадном рочишту, одржаном 27. октобра 2008. године, Општински суд је наложио финансијску истрагу преосталог дуга према пресуди у односу на првог и трећег подносиоца представке. Финансијски вештак је доставио мишљење 30. јануара 2009. године. На накнадном рочишту одржаном 23. марта 2009. године, Општински суд је одбацио примедбе првог и трећег подносиоца представке на налаз финансијског вештака.

12. Општински суд је 24. марта 2009. године окончао извршни поступак у односу на другу подносиатељку представке и наложио извршење у односу на првог и трећег подносиоца представке на основу налаза вештака.

13. Први и трећи подносилац представке су се 31. марта 2009. године жалили против те одлуке, посебно у вези са налазом вештака. Друга подносиатељка представке није се жалила. Окружни суд је 17. јула 2009. године потврдио решење од 24. марта 2009. године.

14. Преостали дуг према пресуди је 24. марта 2010. године исплаћен првом и трећем подносиоцу представке.

Б. Статус дужника

15. Дужник је 26. марта 2002. године поднео предлог за отварање стечајног поступка. Трговински суд у Лесковцу је 24. октобра 2003. године одбацио тај предлог. Виши трговински суд је 15. јануара 2004. године потврдио то решење.

16. Дужник је приватизован 17. јула 2007. године.

17. Уговор о продаји је поништен 30. октобра 2008. године. Од тог датума, дужник се и даље састојао од претежно друштвеног/државног капитала.

18. Трговински суд у Лесковцу је 30. априла 2010. године покренуо стечајни поступак. Изгледа да је он још у току.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО

19. Релевантно домаће право изнето је у предмету *R. Kačapor i druge podnositeljke predstavke protiv Srbije*, br. 2269/06 et al., 15. јануар 2008. године, ст. 57-64 и ст. 71-76.

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 6. КОНВЕНЦИЈЕ И ЧЛАНА 1 ПРОТОКОЛА БРОЈ 1 УЗ КОНВЕНЦИЈУ

20. Подносиоци представке жалили су се због неизвршења правоснажне пресуде од 11. марта 2002. године донете у њихову корист. Они су се ослонили на члан 6. Конвенције и члан 1. Протокола број 1 уз Конвенцију.

Члан 6., у релевантном делу, прописује:

"Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама... има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона."

Члан 1. Протокола број 1 уз Конвенцију гласи како следи:

"Свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу с општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни."

A. Допуштеност

1. У вези са првим и трећим подносиоцем представке

21. Суд примењује да је 24. марта 2010. године правоснажна пресуда од 11. марта 2002. године потпуно извршена у односу на првог и трећег подносиоца представке (став 14 . у горњем тексту).

22. С тим у вези, неопходно је да се размотри да ли су ти подносиоци представке могли и даље тврдити да су жртве у оквиру значења члана 34. Конвенције. Суд увек утврђује да одлука или мера повољна за подносиоца представке није у начелу довољна да га лиши статуса жртве осим ако државни органи нису потврдили, било изричито или прећутно, наводну повреду и

доделили одговарајућу и довољну накнаду (види *Буловић против Србије*, број 14145/04, став 39., 1. април 2008. године).

23. Пошто власти у овом предмету нису пружили подносиоцима представке потврду наводних повреда нити, заправо, накнаду нематеријалне претрпљене штете, Суд сматра да они могу и даље да тврде да су жртве у оквиру значења члана 34. Конвенције у односу на период у коме је пресуда остала неизвршена (види *Dubenko protiv Ukrajine*, број 74221/01, став 36., 11. јануар 2005. године).

24. Суд примећује да представка није очигледно неоснована у оквиру значења члана 35. став 3 (а) Конвенције. Он даље примећује да није недопуштена ни по ком другом основу. Према томе, она се мора прогласити допуштеном у односу на првог и трећег подносиоца представке.

2. У вези са другом подносиоцем представке

25. Влада је изнела да би овај део представке требало одбацити по основу неисцрпљивања правних средстава. Друга подносиоца представке је повукла свој захтев за извршење пред домаћим судовима, а није се жалила ни на решење Општинског суда од 24. марта 2009. године због прекида извршног поступка (ст. 14 и 13. у горњем тексту).

26. Друга подносиоца представке није се са тим сложила. Она је остала при ставу да уопште није повукла захтев за извршење.

27. Суд подсећа да је сврха члана 35. став 1. да државама уговорницама пружи прилику да спрече или исправе наводне повреде пре него што се тврдње о томе упуте њему (види, *inter alia*, *Civet protiv Francuske* [VV], број 29340/95, став 41., ECHR 1999- VI). То правило заснива се на претпоставци да домаћи систем пружа делотворно правно средство у вези са наводном повредом. Терет доказивања је на Влади која тврди да правна средства нису исцрпљена да задовољи Суд да је делотворно правно средство било доступно у теорији и у пракси у релевантном тренутку. Другим речима, да је правно средство било доступно, да је могло да обезбеди накнаду у вези са притужбама подносиоца представке и нудило разумне изгледе на успех. Међутим, пошто се терет доказивања задовољи онда је на подносиоцу да утврди да је правно средство које је Влада понудила заправо исцрпљено или је из неког разлога било неадекватно и неделотворно у посебним околностима предмета или да су постојале посебне околности које њу или њега ослобађају од испуњења тог захтева (види, међу многим другим ауторитетима, *T. protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [VV], број 24724/94, став 55., 16. децембар 1999. године).

28. Ако се вратимо на предметни случај, Суд примећује да је Општински суд 24. марта 2009. године прекинуо извршни поступак у односу на другу

подносиоци представке (став 12 . у горњем тексту). Против те одлуке је било могуће изјавити жалбу Окружном суду. Подносиоци представке, међутим, није уложила жалбу. У тим околностима, Суд сматра да је друга подносиоци представке пропустила да искористи сва расположива домаћа правна средства.

Примедба Владе је стога основана, па се представка у односу на другу подносиоци представке мора одбацити према члану 35. ст. 1 и 4 Конвенције.

Б. Основаност

29. Влада је тврдила да је до одуговлачења у извршном поступку дошло због сложености предмета и због чињенице да је против дужника био покренут стечајни поступак. Она је даље тврдила да су подносиоци представке такође допринели одуговлачењу пошто се нису појавили на заказаним рочиштима (став 11. у горњем тексту).

30. Подносиоци представке се са тим нису сложили.

31. Суд подсећа да се извршење пресуде било ког суда мора сматрати саставним делом "рочишта" у сврхе члана 6. (види *Hornsby protiv Grčke*, број 18357/91, став 40., 19. март 1997. године). Суд такође подсећа на своју обимну судску праксу у вези са неизвршењем или закаснелим извршењем правоснажних домаћих пресуда (види, међу многим другим предметима, *Jeličić protiv Bosne i Hercegovine*, број 41183/02, ст. 38-39, ЕCHR 2006- XII; *R. Kačapor i druge podnositeljke predstavke*, цитиран у горњем тексту, ст. 106-116; *Tacea protiv Rumunije*, број 746/02, 29. септембар 2005. године; и *Yuriy Nikolayevich Ivanov protiv Ukrajine*, број 40450/04, ст. 51-57, 15. октобар 2009. године).

32. Суд примећује да је домаћа пресуда која се разматра у овом предмету остала неизвршена шест година (при чему период пре ратификације Конвенције од стране Тужене државе, 3. марта 2004. године, ван надлежности Суда *ratione temporis*, није узет у обзир). У вези са тврдњом Владе да је до одуговлачења дошло због сложености извршног поступка, Суд примећује да је правоснажном пресудом од 11. марта 2002. године наложена исплата новчане накнаде подносиоцима представке и да је једино питање које је морало да се утврди у извршном поступку био прецизан износ преосталог дуга према пресуди, посебно износ доспеле законске камате. Обављено је финансијско вештачење, а Општински суд је одржао два рочишта у вези са овим питањем (став 11. у горњем тексту). Стога се не може закључити да је извршни поступак укључивао посебно сложена питања.

Даље, у вези са пропустом подносилаца представке да се појаве на заказаним рочиштима, Влада није доставила никакве доказе с тим у вези, као што су

копије из списка извршног поступка. Чак и под претпоставком да је то тачно, нема оправдања за остало одуговлачење.

Коначно, у вези са тврдњом Владе да је стечајни поступак против дужника довео до извесног кашњења у извршењу, Суд примећује да је стечајни поступак покренут тек 30. априла 2010. године (став 18. у горњем тексту), пошто је правоснажна пресуда која се разматра у овом предмету потпуно извршена.

С обзиром на горе наведено, Суд сматра да је дошло до повреде члана 6. Конвенције и члана 1. Протокола број 1 уз Конвенцију.

II. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

33. Члан 41. Конвенције прописује:

"Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци."

A. Штета

34. Први и трећи подносилац представке тражили су исплату преосталог дуга према пресуди на име материјалне штете и сваки по 3.600 евра (ЕУР) на име нематеријалне штете. Влада је сматрала да су ти захтеви превисоки и неоправдани.

35. Суд примећује да је правоснажна пресуда од 11. марта 2002. године у међувремену у потпуности извршена у односу на ове подносиоце представке. Суд, према томе, одбацује захтев за накнаду материјалне штете. У вези са нематеријалном штетом, Суд сматра да су подносиоци представке претрпели одређени нематеријални губитак настао због повреда Конвенције утврђених у овом предмету. Процењујући на правичној основи, како се то захтева чланом 41. Конвенције, Суд одлучује да се захтев подносилаца представке за накнаду нематеријалне штете мора у потпуности испунити. Према томе, он првом и трећем подносиоцу представке досуђује по 3.600 евра на име накнаде нематеријалне штете.

B. Трошкови

36. Први и трећи подносилац представке тражили су 3.400 евра за трошкове настале пред Судом. Влада је овај износ сматрала превисоким.

37. У складу са праксом Суда, подносилац представке има право на накнаду трошкова само у оној мери у којој је показано да су ти трошкови заиста и неопходно настали и да су разумни у погледу износа (види, на пример, *Iatridis protiv Grčke* (pravično zadovoljenje) [VV], број 31107/96, став 54., ECHR 2000- XI). На основу информација које поседује и горе наведених критеријума, Суд сматра да је оправдано да подносиоцима представке досуди 450 евра у овом делу.

В. Затезна камата

38. Суд сматра да је примерено да затезна камата буде заснована на најнижој каматној стопи Европске централне банке уз додатак од три процентна поена.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД ЈЕДНОГЛАСНО

1. *Проглашава* представку у односу на гђу Сребрену Стојилковић недопуштеном;

2. *Проглашава* остали део представке допуштеним;

3. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6. Конвенције и члана 1. Протокола број 1 уз Конвенцију због закаснелог извршења правоснажне домаће пресуде у односу на г. Божидара Стојилковића и г. Милутина Алексића;

4. *Утврђује*

(а) да Тужена држава треба да плати, у року од три месеца, следеће износе, који ће се претворити у валуту Тужене државе по стопи важећој на дан измирења:

(i) по 3.600 евра (три хиљаде шест стотина евра) г. Божидару Стојилковићу и г. Милутину Алексићу, плус порез који се може наплатити, на име нематеријалне штете; и

(ii) 450 (четири стотине педесет евра) заједно, г. Божидару Стојилковићу и г. Милутину Алексићу, плус порез који им се може наплатити, на име трошкова;

(б) да по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба платити обичну камату на горе наведене износе по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централне банке у законском периоду уз додатак од три процентна поена.

5. *Одбија* преостали део потраживања подносилаца представке за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 5. марта 2013. године, у складу са правилом 77 ст. 2 и 3 Пословника Суда.

Françoise Elens-Passos		Paulo Pinto de Albuquerque
Заменик секретара		Председник